

Fiche 2: Mededeling inzake Mid Term Review Financiële instrumenten voor externe actie

Termijn: binnen zes weken na verschijnen van het voorstel

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inz. Tussentijdse evaluatie van de financieringsinstrumenten voor externe acties

Datum Commissiedocument: 21 april 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 196 final

Pre-lex:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0196:FIN:NL:PDF>

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board
SEC(2009) 530 final

Behandelingstraject Raad: De mededeling zal in RAZEB-kader worden besproken, waarschijnlijk in de RELEX-werkgroep.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel:

In 2006 is het extern financiële instrumentarium van de EG herzien. De bestaande financieringsinstrumenten (een dertigtal regelingen in totaal) werden vervangen door de volgende zeven instrumenten:

- instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI);
- Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument (ENPI);
- Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR);
- stabiliteitsinstrument (IfS);
- instrument voor samenwerking met geïndustrialiseerde landen (ICI);
- instrument voor pre-toetredingssteun (IPA);
- instrument voor samenwerking inzake nucleaire veiligheid (INSC).

Ook de verordening inzake noodhulp wordt gerekend tot het externe communautaire instrumentarium. De regelingen hebben gemeen dat zij activiteiten in of met derde landen financieren; begunstigde landen en financieringsdoelstellingen verschillen uiteraard per instrument. De uitvoering van de financieringsprogramma's gebeurt onder comitologie, met een eigen comité per instrument.

Ten tijde van de herziening van het stelsel van het externe communautair instrumentarium, heeft de Commissie toegezegd het nieuwe stelsel halverwege de looptijd van de nieuwe verordeningen te zullen evalueren. Onderhavige mededeling betreft deze Mid-Term Review van het extern communautair instrumentarium. Deze rapportage zou conform de verordeningen van de verschillende instrumenten moeten plaatsvinden vóór 31 december 2010. Op verzoek van het Europees Parlement heeft de Commissie echter besloten de review uit te voeren vóór de verkiezingen van 4 juni a.s.

Deze evaluatie betreft uitsluitend de zeven rechtsinstrumenten (verordeningen); doel is met name vast te stellen of de instrumenten voldoen aan de doelstelling van de hervorming van 2006, m.n. een grootschalige vereenvoudiging. De strategiedocumenten en meerjarenprogramma's die binnen de financiële instrumenten worden vastgesteld zullen eveneens worden geëvalueerd (rapport voorzien voor eind 2009).

De Commissie concludeert op basis van deze review dat het herziene stelsel van externe financiële instrumenten voldoet aan de doelstelling het EU externe beleid efficiënter en coherenter te maken. Op een aantal punten ziet zij noodzaak tot aanpassing van de financieringsinstrumenten. Het belangrijkste wijzigingsvoorstel betreft de uitbreiding van de geografische reikwijdte van het ICI (COM(2009) 197 en separaat

BNC-fiche). Voor de andere externe instrumenten worden door de Commissie enkele beperkte juridische wijzigingen voorgesteld.

Omdat de aangepaste wetgeving, althans voor het DCI en het ENPI (European Neighbourhood Policy Instrument), via co-decisie met het Europees Parlement moet worden vastgesteld, zou het Europees Parlement de discussie hierover aan kunnen grijpen om andere zaken aan de orde te stellen. De Commissie probeert dit te voorkomen door deze exercitie te beperken tot enkele juridische aanpassingen.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Ja, de evaluatie leidt tot een aantal wijzigingsvoorstellen van de huidige verordeningen. De meeste daarvan betreffen echter beperkte tekstuele aanpassingen op juridisch vlak, waarvoor de bevoegdheids- en subsidiariteitsvraag minder relevant is. Bij de belangrijkste aanpassing betreffende het ICI (COM(2009) 197) wordt wel op deze vragen ingegaan (zie afzonderlijk fiche).

In het wijzigingsvoorstel COM(2009) 197 en de bijbehorende Impact Assessment pleit de Commissie voor een financieringsoptie ten behoeve van het ICI. De Commissie stelt voor € 100 miljoen te verhuizen van het DCI-instrument naar het nieuwe ICI-instrument. De resterende € 70 miljoen zou moeten worden gefinancierd uit de jaarlijkse marge voor de categorie Externe Betrekkingen.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland verwelkomt deze mededeling van de Commissie. Nederland deelt de conclusie van de Commissie dat de nieuwe structuur van het externe communautaire instrumentarium voldoet aan de doelstelling het externe beleid van de EU efficiënter en coherenter te maken.

Nederland kan zich vinden in de door de Commissie geschetste noodzakelijke verbeteringen van het systeem. Voor de belangrijkste inhoudelijke wijziging (uitbreiding van de geografische reikwijdte van het ICI-instrument) zij verwezen naar het separate BNC-fiche over dat onderwerp. De overige voorgestelde wijzigingen betreffen kleine juridische aanpassingen waar Nederland akkoord mee kan gaan.

Nederland heeft vragen bij de noodzakelijkheid van de € 70 miljoen extra financiering. Deze uitgaven voldoen niet aan de criteria die voor de inzet van de marge gelden; Nederland geeft dan ook de voorkeur aan financiering uit DCI alleen voor het bedrag van € 100 miljoen, zonder verdere ophoging.